

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERETSPLEJE

Praksisoversigt over politiets magtanvendelse og ordenshåndhævelse (politiloven)

Fareafværgende ordensindgreb, magtmidler og proportionalitet efter politiloven

Version 2 Opdateret 7. sep. 2026 31 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Politiloven (lov om politiets virksomhed fra 2004) samler den materielle politiret – politiets indgrebs- og magtbeføjelser uden for de straffeprocessuelle tvangsindgreb – i ét regelsæt, der afløste den uklare "generalfuldmagt" i retsplejelovens § 108. Praksis kredser om tre gennemgående krav: at der skal foreligge en konkret og nærliggende fare, at mindre indgribende midler skal være utilstrækkelige, og at magtanvendelsen skal være nødvendig, forsvarlig, proportional og skånsom. Domstolene giver politiet en betydelig skønsmargin ved selve iværksættelsen af indgreb i pressede situationer, men prøver til gengæld intensivt indgrebets varighed, skånsomhed og efterfølgende opretholdelse – som det ses i Højesterets dom af 22. maj 2025 om nøgenvisitation i detentionen og i Østre Landsrets domme fra 2025 om trafikblokerende demonstranter.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Indgreb efter politilovens §§ 5, 8 og 9 forudsætter en konkret og nærliggende fare – det er ikke tilstrækkeligt, at en person er kendt som uromager, men tidligere erfaringer med personen eller gruppen kan indgå i farevurderingen sammen med de konkrete omstændigheder.
- 02** Frihedsberøvelse efter politiloven er et sidste middel: den må kun ske, når påbud, visitation og fratagelse af genstande ikke er tilstrækkelige til at afværge faren, jf. § 3, § 5, stk. 3, og § 8, stk. 4.
- 03** Politiets magtanvendelse skal både være nødvendig og forsvarlig, stå i rimeligt forhold til den beskyttede interesse og udføres så skånsomt som omstændighederne tillader, jf. § 16 – kravene gælder både inden for og uden for strafferetsplejen, jf. § 14.
- 04** Ved iværksættelsen af et indgreb tillades politiet en betydelig margin i det konkrete skøn, fordi vurderingen ofte foretages i pressede situationer; domstolene tilsidesætter sjældent skønnet efterrationaliserende.
- 05** Indgrebets varighed prøves derimod strengt: Østre Landsret har fastslået, at en administrativ frihedsberøvelse af demonstranter bliver ulovlig fra det øjeblik, den enkelte sigtes, fordi den forebyggende begrundelse da er udtømt.

- 06** Nøgenvisitation af en frihedsberøvet er ikke en automatisk følge af detentionsanbringelse; der skal foreligge konkrete og individuelle grunde til, at en mindre indgribende visitation ikke er tilstrækkelig, ellers krænkes EMRK artikel 3.
- 07** Indgreb efter §§ 5-9 må ikke bruges til strafforfølgning, men et fareafværgende indgreb kan lovligt glide over i en anholdelse efter retsplejeloven, hvis der viser sig grundlag for strafforfølgning.
- 08** Politiets forebyggende afspærring og adgangskontrol efter § 4 udelukker ikke, at retten af egen drift eller efter anmodning prøver, om dispositionen er forenelig med retsplejelovgivningen – herunder kravet om offentlig rettergang.
- 09** Skydevåben, stav, hund og gas er udtømmende formålsreguleret i §§ 17-20 med krav om forudgående advarsel og efterfølgende lægeundersøgelse; kundgørelserne fra 1999 supplerer med detaljerede tjenestebestemmelser.
- 10** Et zone- eller opholdsforbud er kun gyldigt, hvis lovens adfærdskriterium er opfyldt; er forbuddet meddelt med urette, kan overtrædelse af det ikke straffes.
- 11** Erstatning for skader under magtanvendelse forudsætter som udgangspunkt et ansvarspådragende forhold efter retsplejelovens § 1018 h – et hændeligt uheld under en lovlig og korrekt udført tjenestehandling udløser ikke erstatning.
- 12** Egen skyld efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, kan nedsætte eller helt afskære erstatning, når den erstatningssøgende selv har fremkaldt indgrebet ved at flygte eller ignorere politiets advarsler.

§ 1 Fra retsplejelovens generalfuldmagt til politiloven af 2004

Indtil 2004 hvilede politiets fareafværgende indgreb uden for strafferetsplejen på retsplejelovens § 108 – den såkaldte generalfuldmagt – suppleret af de gamle politilove fra 1863 og 1871, sædvaneret og straffelovens nødværge- og nødretsregler. **Politikommisionens betænkning nr. 1410/2002 om politilovgivning** beskrev dette grundlag som utilstrækkeligt og pegede navnlig på, at hjemlen til magtanvendelse måtte søges i "en almindelig 'generalfuldmagt' hvilende på retsplejelovens § 108 eller sædvaneret", hvilket havde givet anledning til teoretisk uklarhed. Kommissionen fremhævede samtidig, at en opgavebeskrivelse ikke i sig selv kan bære indgreb:

"Der er alene tale om en beskrivelse af politiets opgaver. Bestemmelsen kan ikke i sig selv danne grundlag for indgreb og magtanvendelse m.v. over for borgerne, og hjemlen hertil skal derfor" søges andetsteds.

Denne sondring er indarbejdet i loven. **Politiloven § 1** fastslår formålet – tryghed, sikkerhed, fred og orden gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed – og **§ 2** opregner opgaverne. Selve indgrebshjemlen ligger derimod i lovens kapitel 3 og 4, og **§ 3** indeholder den centrale legalitets- og mindstemiddelregel:

"Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel. Frihedsberøvelse i medfør af denne lov skal begrænses til tilfælde, hvor mindre indgribende midler ikke findes tilstrækkelige til at afværge fare."

Bestemmelsens sidste punktum – at frihedsberøvelse forstås i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser – blev indsat ved **lov nr. 83 af 30. januar 2019**. Som Østre Landsret redegjorde for i [BS-7158/2025-OLR](#), var baggrunden Højesterets dom af 7. februar 2018, hvorefter politilovens frihedsberøvelsesbegreb hidtil havde haft et videre anvendelsesområde end EMRK's. Klagesystemet omkring politiet blev senere behandlet i [betænkning nr. 1507/2009 om behandling af klager over politiet](#), der førte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

LOV

[Politiloven § 1](#)[Politiloven § 2](#)[Politiloven § 3](#)

PRAKSIS

Landsretten · Østre Landsret: Københavns Politi var forpligtet til at indbringe sag om påstået frihedsberøvelse af 1. maj-demonstranter for domstolene

08.07.2026

§ 2 Kravet om konkret og nærliggende fare efter § 5

[Politiloven § 5](#) er lovens generelle fareafværgelsesbestemmelse og den direkte afløser for retsplejelovens § 108. Efter [§ 5, stk. 2](#) kan politiet over for den, der giver anledning til faren, udstede påbud (nr. 1), foretage legemsbesigtigelse og undersøge tøj, tasker og køretøjer (nr. 2) og fratage personer genstande (nr. 3). Efter [stk. 3](#) kan der frihedsberøves, hvis de mindre midler ikke slår til; frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke overstige 6 timer.

Forarbejderne til den oprindelige lov om politiets virksomhed opstiller det centrale kriterium:

"Indgreb kan foretages med henblik på at 'afværge fare'. Indgreb forudsætter således, at der er konstateret en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed."

Det er ikke et krav, at krænkelsen allerede er realiseret, og faren behøver ikke tidsmæssigt at være tæt på – det afgørende er sandsynligheden for, at den vil blive realiseret, hvis politiet ikke griber ind. Forarbejderne opstiller samtidig en vigtig negativ afgrænsning:

"Det forhold, at en person er kendt som uromager, kan ikke i sig selv danne grundlag for et indgreb. Tidligere erfaringer med en person – eller en gruppe af personer – vil imidlertid sammen med de konkrete omstændigheder kunne indgå i vurderingen af, om der er en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af orden eller sikkerhed."

Denne dobbelthed er præcis det, domstolene har anvendt i demonstrationssagerne, hvor politiets kendskab til en gruppes faste fremgangsmåde blev tillagt vægt sammen med den aktuelle adfærd på stedet.

Forarbejderne understreger endvidere, at indgreb efter §§ 5 og 8 ikke må anvendes med henblik på strafforfølgning, men at grænsen i praksis kan overskrides den anden vej:

"Der vil derfor kunne forekomme situationer, hvor f.eks. en frihedsberøvelse umiddelbart iværksættes uden for strafferetsplejen, men senere overgår til at være en anholdelse efter retsplejelovens regler, fordi der skønnes at være grundlag for strafforfølgning."

At hjemmelsvalget har praktiske konsekvenser, illustreres af statsadvokatafgørelsen [SA6-2009-521-0115](#), hvor kompetencen til at afgøre erstatningsspørgsmålet lå hos politidirektøren – netop fordi frihedsberøvelsen var

besluttet med hjemmel i politilovens § 5 og ikke i retsplejeloven. Fratagelse af genstande efter § 5, stk. 2, nr. 3, giver i øvrigt ikke hjemmel til konfiskation; genstandene skal som udgangspunkt tilbageleveres, når faren er ophørt.

LOV

Politiloven § 3

Politiloven § 5, stk. 1-4

Retsplejeloven § 1018a, stk. 1

PRAKSIS

Rigsadvokaten · Afslag på erstatningskrav efter anholdelse med hjemmel i politiloven

05.05.2009

§ 3 Forebyggende rydning, afspærring og adgangskontrol efter § 4 – og domstolenes kontrol

Politiloven § 4 giver politiet en *forebyggende* beføjelse: efter [stk. 2](#) kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol, når det er nødvendigt for at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed. Bestemmelsen adskiller sig fra § 5 ved ikke at forudsætte, at faren allerede er konkretiseret over for bestemte personer.

Den mest afklarede praksis om § 4 vedrører adgangskontrol til retsbygninger. I [Sag 54/2013](#) havde Fyns Politi ved en fejlagtig instruks etableret en "fuldstændig adgangskontrol", der gik videre end trusselsvurderingen tilsagde, og to tilhørere blev nægtet adgang til en offentlig straffesag. Højesteret fastslog kompetencefordelingen:

"Det er rettens opgave i forbindelse med en retssag, f.eks. en straffesag, at sikre sig, at retsplejelovgivningen, herunder kravet om offentlig rettergang, bliver overholdt, og at retsplejemæssige hensyn i øvrigt bliver iagttaget. Politiets kompetence efter politilovens § 4 udelukker ikke, at retten af egen drift eller efter anmodning træffer afgørelse om, hvorvidt politiets dispositioner efter politilovens § 4 er i overensstemmelse med retsplejelovgivningen og retsplejemæssige hensyn."

Byretten burde derfor have realitetsbehandlet forsvarernes anmodning og givet de afviste tilhørere adgang.

I [Sag 233/2017](#) blev resultatet det modsatte, men efter samme målestok. Fyns Politi havde efter en risikovurdering aftalt med retspræsidenten, at personer med banderelationer og øvrige utryghedsskabende personer skulle afvises. Retsformanden tilkaldte indsatslederen, der redegjorde for trusselsvurderingen, og Højesteret fandt, at der dermed var foretaget en tilstrækkelig **konkret** prøvelse. Foranstaltningen blev anset for proportional, fordi den var begrænset til personer med bandetilknytning eller utryghedsskabende adfærd og ikke ramte almenheden eller nære familiemedlemmer uden sådan tilknytning.

Mønstret er dermed: politiets § 4-skøn er hjemlet og bredt, men det er domstolen – ikke politiet – der har det sidste ord om, hvorvidt en konkret afspærring eller adgangskontrol er forenelig med retsplejemæssige hensyn.

LOV

Grundloven § 63

Politiloven § 4, stk. 1-2

Retsplejeloven § 28b, stk. 3

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster politiets adgangskontrol og afvisning af banderelaterede tilhørere til offentlig straffesag

06.04.2018

Højesteret · Højesterets kendelse om domstolenes kompetence til at prøve politiets adgangskontrol ved retsmøder

04.06.2013

§ 4 Indgreb mod forsamlinger, demonstrationer og opløb efter §§ 7-9

Politi-loven balancerer beskyttelse og indgreb. [§ 7, stk. 1](#) pålægger udtrykkeligt politiet "at beskytte borgernes ret til at forsamle sig", mens [§ 7, stk. 3](#) giver adgang til at flytte en forsamling eller fastsætte vilkår, når der er begrundet frygt for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden – herunder betydelig forstyrrelse af færdslen. Efter [§ 7, stk. 4-6](#) kan forsamlinger under åben himmel forbydes eller påbydes opløst, og efterkommes påbuddet ikke, anses mængden for opløst, hvorefter politiet kan skride ind som ved opløb.

[§ 8](#) regulerer indgreb over for de enkelte forsamlingsdeltagere: ved forsamlinger under åben himmel kræves "fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden" ([stk. 1](#)), og indgrebstrappen i [stk. 3](#) svarer til [§ 5, stk. 2](#), med frihedsberøvelse som sidste middel i [stk. 4](#) – her med en vejledende grænse på 12 timer. [§ 9](#) om opløb har samme opbygning og indeholder desuden den klassiske spredningsregel i [stk. 5](#): et opløb kan spredes, når de tilstedeværende tre gange "i kongens og lovens navn" forgæves er opfordret hertil, og uden forudgående opfordring, hvis politiet angribes.

De seneste års praksis er domineret af klimaaktivisternes vejblokader. I [BS-11009/2025-OLR](#) blokerede fem aktivister motorvejsafkørslen ved Vejlands Allé i morgenmyldretiden, blev flyttet til fortovet og vendte umiddelbart efter tilbage til kørebanen. Østre Landsret fandt, at blokaden og den umiddelbare genoptagelse udgjorde en betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, at risikoen for gentagelse var nærliggende, og at mindre indgribende midler derfor var utilstrækkelige. Indgrebet stred hverken mod [grundlovens § 79](#) eller EMRK artikel 11, da det var foreskrevet ved lov og nødvendigt for at beskytte den øvrige trafiks rettigheder og sikkerhed.

I [BS-18463/2025-OLR](#) nåede landsretten samme resultat om **iværksættelsen** af frihedsberøvelsen af ni demonstranter i krydset Bernstorffsgade/Vesterbrogade, men tilsidesatte dens **udstrækning**. Landsretten lagde vægt på, at formålet med den administrative frihedsberøvelse var at afværge den umiddelbare trafikblokade, og at dette formål var opfyldt, når den enkelte var identificeret og sigtet:

"Fra sigtelsestidspunktet og frem til løsladelsen var der ingen grundlag for yderligere frihedsberøvelse, da personen allerede var identificeret, og den akutte fare var ude af verden. Længere varighed fik således karakter af straf i stedet for forebyggelse."

Hver af de ni fik 3.100 kr. i erstatning. Grundsagen for den tilsvarende blokade den 14. maj 2024 blev behandlet ved Københavns Byret i [BS-31026/2024-KBH](#), hvor de omtvistede punkter var netop de to påbud efter [§ 8](#), proportionaliteten af det anvendte førergreb og opholdets længde på Station Bellahøj.

En parallel problemstilling er indbringelsespligten. I [BS-7158/2025-OLR](#) om politiets kiler, afspærringer og sluse på Dronning Louises Bro under 1. maj-demonstrationen i 2019 fandt Østre Landsrets flertal (2-1), at Københavns Politi var forpligtet til at indbringe 248 demonstranternes begæring for domstolene efter [retsplejelovens § 469, stk. 1](#), jf. [grundlovens § 71, stk. 6](#) – også selv om politiet ikke selv mente, at der forelå frihedsberøvelse. Afgørende var bevisusikkerheden om, hvorvidt demonstranterne reelt kunne forlade broen, indgrebets karakter og det store antal berørte. Ældre praksis om erstatning efter masseanholdelser ved demonstrationer findes i Rigsadvokatens afgørelser [RA-2008-521-0176](#) og [RA-2009-521-0551](#).

Om den administrative frihedsberøvelse som selvstændigt emne – herunder varigheden i klima-blokadesagerne – henvises i øvrigt til [politiets-administrative-frihedsberøvelse](#) og [klimaaktivisme-vejblokade](#).

LOV

[Grundloven § 71, stk. 6](#)[Grundloven § 79](#)[Politi-loven § 7, stk. 1-6](#)[Politi-loven § 8, stk. 1-5](#)[Politi-loven § 9, stk. 1-5](#)

PRAKSIS

Landsretten · Østre Landsret: Københavns Politi var forpligtet til at indbringe sag om påstået frihedsberøvelse af 1. maj-demonstranter for domstolene	08.07.2026
Landsretten · Landsrettens afgørelse om ulovlig varighed af administrative frihedsberøvelser ved klima-demonstration	17.09.2025
Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister	14.07.2025
Byretten · Domstolsprøvelse af administrativ frihedsberøvelse og politiets magtanvendelse mod klimademonstranter fra Nødbremsen	09.04.2025
Rigsadvokaten · Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for frihedsberøvelse ved demonstration	02.10.2009
Rigsadvokaten · Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse og advokatsalær efter demonstration mod rydning af 'Huset'	30.03.2009

§ 5 Magtanvendelseskapitlets grundnorm: §§ 14-16

Politi-loven § 14 fastslår, at magtanvendelsesreglerne gælder "såvel inden for som uden for strafferetsplejen". Kapitlet er dermed den fælles ramme for både anholdelser efter retsplejeloven og ordensindgreb efter politi-loven. **§ 15** opregner de seks formål, magt må tjene – fareforebyggelse og fareafværgelse, våbenkontrol, standsning af strafbar virksomhed og efterforskning, bistand til andre myndigheder, kontrol- og tilsynsopgaver samt vurdering af, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person er i fare.

Grundnormen står i **§ 16, stk. 1**:

"Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade."

Og i **stk. 2**: magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Forarbejderne til bestemmelsen præciserer indholdet på flere punkter, der går igen i retspraksis. Nødvendighedskravet indebærer, at magt kun må anvendes, hvis mindre indgribende midler ikke er tilstrækkelige – men det er ikke en absolut betingelse, at politiet først har forsøgt et påbud, hvis øjeblikkelig magtanvendelse er nødvendig. Der må kun anvendes den fornødne magt, så stav og kraftigere midler er udelukket, hvis almindelig fysisk magt rækker. Om skønsmarginen hedder det:

"Politiets vurdering foretages imidlertid ofte i pressede situationer, og der må derfor tillades politiet en betydelig margin ved udøvelse af det konkrete skøn."

Bestemmelsen retter sig også mod den faktiske udførelse: selv når det er forsvarligt at anvende stav, gas eller skydevåben, er det ikke forsvarligt "at slå ukontrolleret med stav eller at bruge en uforholdsmæssig stor mængde gas". Skånsomhedskravet omfatter endelig et krav om **diskretion** – politiet skal fx søge at undgå, at personer, der er ilagt håndjern, ligger på gaden.

Den forsvarlighedsvurdering, der ligger i § 16, gælder også, når politiet bistår andre myndigheder. Justitsministeriets vejledning til barnets lov beskriver rammerne udtrykkeligt: "Rammerne for politiets eventuelle magtanvendelse i forbindelse med denne bistand fremgår navnlig af politilovens §§ 15 og 16", og fysisk fastholdelse ved afhentning af et barn bør så vidt muligt undgås og kan kun foretages af politiet. Folketingets Ombudsmand har tilsvarende taget politilovens §§ 15-16 som udgangspunkt ved vurderingen af [politiets brug af magt til at begrænse råb og skrig under tvangsudsendelser](#).

I praksis anvendes normen konkret. I [S-3235-15](#) faldt en spirituspåvirket og aggressiv mand under et førergreb og brækkede benet. Østre Landsret frifandt anklagemyndigheden:

"det tiltrædes, at det var erstatningssøgendes adfærd, der nødvendiggjorde, at politiassistent V1 tog førergreb på erstatningssøgende, og at politiassistenten ikke udførte førergrebet på en måde, der gik ud over, hvad der i situationen var nødvendigt og rimeligt for at gennemføre anholdelsen, jf. retsplejelovens § 1018 h."

Det samme førergreb blev prøvet i demonstrationskonteksten i [BS-11009/2025-OLR](#), hvor landsretten fandt, at demonstranternes passive modstand komplicerede håndteringen, og at førergrebet var nødvendigt og i overensstemmelse med kravet om så skånsom fremgangsmåde som muligt.

LOV	Politiloven § 14	Politiloven § 15	Politiloven § 16, stk. 1-2	Retsplejeloven § 1018h
PRAKSIS	Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister 14.07.2025 Landsretten · Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse 13.06.2016 Byretten · Domstolsprøvelse af administrativ frihedsberøvelse og politiets magtanvendelse mod klimademonstranter fra Nødbremsen 09.04.2025			

§ 6 De særligt regulerede magtmidler: skydevåben, stav, hund og gas (§§ 17-21)

Ud over grundnormen i § 16 indeholder loven udtømmende formålsopregninger for de farligste magtmidler.

[§ 17](#) om **skydevåben** tillader kun skud til at afværge påbegyndte eller overhængende farlige angreb på person, overhængende fare for liv eller alvorlige helbredsskader, angreb på samfundsvigtige institutioner samt til at sikre pågribelse i nærmere angivne tilfælde. Efter [stk. 2](#) skal politiet så vidt muligt først advare ved råb og derefter ved varselsskud, og efter [stk. 3](#) må der ved nærliggende risiko for, at udenforstående rammes, kun skydes i yderste nødsfald. [Kundgørelse om politiets brug af skydevåben](#) supplerer med tjenestebestemmelser, herunder at det "før skydevåben tages i brug, bør ... ved advarselsråb så vidt muligt tilkendegives, at politiet har til hensigt at anvende skydevåben", og med detaljerede indberetningskrav om hændelsesforløb, overvejelser om alternative magtmidler og skadeomfang.

Grænserne blev prøvet i [SS-3064/2007-OLR](#), hvor to polititjenestemænd affyrede en række skud mod en flugtbil under en biljagt. Østre Landsret vurderede skuddene **sekventielt**: de første skud, afgivet mens betjentene var i fare for at blive påkørt eller klemte, var straffri nødværge efter [straffelovens § 13, stk. 1](#), fordi de var nødvendige for at standse bilen og ikke åbenbart gik ud over det forsvarlige. De senere skud – afgivet efter at bilen var kommet fri af de parkerede biler og ikke længere udgjorde en fare – var derimod ikke dækket; en del faldt under [§ 13, stk. 2](#) om skræk og ophidselse, mens de sidste førte til domfældelse med efterfølgende strafbortfald. Dommen viser, at forsvarlighedsvurderingen skal foretages løbende under hele forløbet og ikke én

gang for alle ved skudafgivelsens begyndelse. At politiets skudafgivelse mod et køretøjs dæk kan holde sig inden for § 17, stk. 2, fremgår af Ankenævnet for Forsikrings kendelse i [sag 98334](#), hvor Politiklagemyndigheden ikke fandt grundlag for at tilsidesætte politiets vurdering.

§ 18 om **stav** opregner seks formål og indeholder i [stk. 1, nr. 6](#) den snævre adgang til brug mod passiv modstand: kun hvis tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet. [Kundgørelse om politiets brug af stav](#) fastslår i sin § 1, at "Politiet må kun gøre brug af stav, når formålet ikke kan opnås ved mindre indgribende foranstaltninger". Erstatningsspørgsmål efter stavanvendelse ved masseanholdelser er behandlet i Rigsadvokatens afgørelse [RA-2010-521-0748](#), hvor kravet blev afvist både på grund af manglende dokumentation for sygdommelding efter [erstatningsansvarslovens § 3](#) og fordi det ikke var bevist, at politiet havde handlet ansvarspådragende eller i strid med proportionalitetsprincippet.

§ 19 om **hund** har syv formål, herunder at sikre pågribelse af personer, og kræver i [stk. 2](#), at det så vidt muligt tilkendegives den pågældende, at hund vil blive anvendt, hvis påbud ikke efterkommes. I [SS 1-4964/2022](#) løb en mand fra politiet efter en anmeldelse om våbenbrug og ignorerede to eksplicitte advarsler om, at tjenestehund ville blive sendt afsted. Københavns Byret fandt, at politiets skøn var forsvarligt, at advarselskravet var opfyldt, og at manden ved sin adfærd havde udvist en sådan egen skyld og medvirken, at både anholdelseserstatningen og godtgørelsen for ødelagt tøj bortfaldt, jf. [retsplejelovens § 1018 a, stk. 3](#) og [hundelovens § 8, stk. 1](#). At politiet som besidder af tjenestehunden kan sagsøges direkte efter hundeloven, blev fastslået i [BS-26425/2023-ALB](#).

§ 20 regulerer **gas** efter samme mønster, og § 21 bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om skydevåben, stav, hund, gas og peberspray. Fælles for §§ 17-20 er kravet om lægeundersøgelse efter skade – ubetinget ved skudskader ([§ 17, stk. 5](#)), og med forbehold for det åbenbart ubetænkelige ved stav og hund. Et sidespor er den tjenstlige omhu ved våbenhåndtering: i [SS-2732/2023-HER](#) blev en betjent frifundet for grov tjenesteforsømmelse efter et vådeskud under tørtræning, idet forsømmelsen ikke var *grov* under de konkrete omstændigheder.

LOV	Politiloven § 17, stk. 1-5	Politiloven § 18, stk. 1-3	Politiloven § 19, stk. 1-3
	Politiloven § 20, stk. 1-3	Politiloven § 21, stk. 1	Straffeloven § 13, stk. 1-2
PRAKSIS	Landsretten · Afgørelse vedrørende krav om godtgørelse for svie og smerte efter politiets brug af stav ved anholdelse 19.02.2010 Landsretten · Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion 26.02.2008 Byretten · Nordjyllands Politi anerkendt som rette sagsøgte i erstatningssag om bid fra tjenestehund 25.06.2024 Byretten · Politibetjent frifindes for grov forsømmelse efter vådeskud under tørtræning 01.05.2024 Byretten · Erstatningssag om anholdelse og hundebid afvist grundet egen skyld 28.11.2022 Ankenævnet for Forsikring · Afvisning af kaskodækning: Grov uagtsomhed ved flugt fra politi under anholdelsesaktion 30.11.2022		

§ 7 Skånsomhedskravet ved visitation og nøgenvisitation – Højesterets dom af 22. maj 2025

Skånsomhedskravet i [§ 16, stk. 2](#) og i frihedsberøvelsesbestemmelserne har fået sin skarpeste udmøntning i sager om nøgenvisitation i detentionen. Retsgrundlaget er [politilovens § 11](#) om berusede personer sammenholdt med [bekendtgørelse om detentionsanbringelse § 10](#), hvorefter visitationen som udgangspunkt sker ved tømning og

krængning af lommer, mens en visitation, der kan krænke blufærdigheden, kun må foretages af personer af samme køn.

I [BS-46114/2024-HJR](#) blev en beruset mand nøgenvisiteret ved, at fire betjente holdt ham nede og afførte ham alt tøj. Højesteret fandt, at politiet ikke havde fremlagt konkrete og tilstrækkelige grunde til at antage, at nøgenvisitation var nødvendig:

"Det må konkret have formodningen imod sig, at A skjulte stoffer til eget forbrug i sine underbukser."

Højesteret fastslog, at politiet **ikke automatisk** må foretage nøgenvisitation ved detentionsanbringelse, men at der skal foreligge en konkret og individuel begrundelse for, at en mindre indgribende visitation ikke er tilstrækkelig. Nøgenvisitationen under magtanvendelse udgjorde en nedværdigende behandling i strid med EMRK artikel 3. Samtidig blev opretholdelsen af frihedsberøvelsen fra kl. 20.10 til løsladelsen kl. 21.05 kendt ulovlig, mens den indledende anbringelse for at afværge selvskaade var lovlig.

Dommen skal ses i lyset af den forudgående landsretspraksis. I [BS-14420/2023-OLR](#) – hvor Dignity indtrådte som biintervenient – nåede Østre Landsret et andet resultat på det tilsvarende spørgsmål. Landsretten fandt her, at afklædning og visitation var nødvendig for at sikre, at den pågældende ikke havde narkotika på sig, og at magtanvendelse var nødvendig, da han ikke ville medvirke. Om bevisbyrden udtalte landsretten:

"Det følger endvidere af retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at det ikke i ethvert tilfælde, hvor en frihedsberøvet person hævder at have været udsat for en krænkelse af sine rettigheder efter artikel 3, påhviler myndigheden at godtgøre, at en sådan krænkelse ikke har fundet sted. En påstand om krænkelse må have en vis støtte af andre omstændigheder, før bevisbyrden vendes."

De påståede inspektioner af anus og forhud blev ikke anset for bevist alene ved klagerens forklaring. Til gengæld fandt landsrettens flertal (2-1), at opretholdelsen af frihedsberøvelsen efter kl. 20.10 – hvor den selvskaadende adfærd var konstateret – ikke var proportional.

Sammenholdt tegner de to domme et klart mønster: **bevisbyrden** for, at der er sket en krænkelse, påhviler som udgangspunkt den frihedsberøvede, men når det først er lagt til grund, at nøgenvisitation under magtanvendelse har fundet sted, påhviler det politiet at fremlægge konkrete og individuelle grunde til nødvendigheden. Bevisproblemet slår også igennem den anden vej: i [BS-11009/2025-OLR](#) fandt landsretten det ikke bevist, at de påståede nøgenvisitationer overhovedet havde fundet sted, idet et udateret "protestnotat" fra demonstrationsgruppen ikke kunne tilsidesætte betjentenes forklaringer og fraværet af registreringer i politiets systemer.

Ombudsmandspraksis om visitation i frihedsberøvelsessammenhæng peger i samme retning: i sagen om [kønsfællesskab ved visitation af indsatte](#) fandt ombudsmanden det beklageligt, at en planlagt aktion – hvor der havde været tid til at indsætte de fornødne ressourcer – blev gennemført under fravigelse af kravet om kønsfællesskab.

LOV	Politiloven § 3	Politiloven § 11, stk. 1-5	Politiloven § 16, stk. 1-2
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Nøgenvisitation under magtanvendelse i detentionen krænkede Menneskerettighedskonventionens artikel 3 Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister Landsretten · Dom om ulovlig frihedsberøvelse og påstået krænkelse af menneskerettigheder ved nøgenvisitation		
			22.05.2025
			14.07.2025
			24.05.2024

Visitationszoner, skærpede strafzoner og nattellivszoner (§§ 6, 6 a-6 f)

Ved siden af de individorienterede indgreb rummer loven en række **områdebaserede** beføjelser.

§ 6 hjemler våbenvisitation uden konkret mistanke: på steder, hvor knivforbuddet i lov om knive og blankvåben § 1 gælder, kan politiet efter [stk. 1](#) besigtige personers legeme og undersøge tøj og køretøjer for at kontrollere våbenbesiddelse. Betingelsen i [stk. 2](#) er, at der "er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd". Kompetencen ligger hos politidirektøren, og beslutningen skal efter [stk. 3](#) være skriftlig, begrundet og angive sted og tidsrum. De almindelige bemærkninger til den oprindelige lov behandler ordningen indgående under overskrifterne om stikprøvevisitation, betingelser, beslutningsprocedure og menneskerettighedsaspekter – herunder ved sammenligning med norsk, svensk og finsk ret.

§ 6 a giver politidirektøren adgang til for en nærmere bestemt tidsperiode at udpege et afgrænset geografisk område som **skærpet strafzone**, hvor [straffelovens § 81 c](#) finder anvendelse, når et ekstraordinært kriminalitetsbillede i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed. Bestemmelsen er siden udvidet: ved [lov nr. 1786 af 28. december 2023](#) blev der indsat hjemmel til *målrettede* skærpede strafzoner ved åbenlys og systematisk narkotikahandel med anvendelse af [straffelovens § 81 e](#), og ved [lov nr. 201 af 25. februar 2025](#) blev der tilføjet en hjemmel rettet mod hadforbrydelser i tilknytning til forestående begivenheder, ligesom der indsattes en ny [§ 6 f](#) om **skærpede strafperioder** fastsat af Rigspolitiet.

Den praktiske betydning er illustreret af Christiania-sagerne. Københavns Politi udpegede med virkning fra 10. januar 2024 området omkring Christiania som målrettet skærpet strafzone efter § 6 a. I [AM2025.08.22H](#) – samme sag som [104/2024](#) – afgjorde Højesteret, hvilket straffniveau der udgør udgangspunktet for fordoblingen:

"På baggrund af forarbejderne til straffelovens § 81 e og bestemmelsens formål finder Højesteret, at det med bestemmelsen er forudsat, at der ved fastsættelsen af den straf, der kan fordobles efter § 81 e, kan lægges vægt på den skærpende omstændighed, at forholdet er begået som led i organiseret hashhandel – herunder på Christiania – jf. straffelovens § 81, nr. 3."

Straffen på 8 måneder – fire måneder for den organiserede hashhandel, fordoblet på grund af zonen – blev stadfæstet. Spørgsmålet var forinden blevet forelagt Højesteret ved [3.-instansbevilling j.nr. 24/17117](#). Underinstanspraksis ses i [Østre Landsrets dom af 24. maj 2024](#) og i [SS 4-2040/2025](#).

Nattelivszonerne blev indført ved [lov nr. 891 af 21. juni 2022](#), der indsatte §§ 6 b-6 e om udpegning af nattelivszoner, krav om autoriseret dørmand på serveringssteder i zonen mellem kl. 24 og 5, politiets adgang til at udstede påbud om at forlade zonen indtil kl. 5, og forbud mod ikkennødvendig kørsel. Zonerne får strafferetlig betydning gennem opholdsforbuddet i [straffelovens § 79 c](#): i [S-1102-22](#) stadfæstede Østre Landsret et 6-måneders opholdsforbud omfattende serveringssteder med alkoholsalg og politiets udpegede nattelivszoner efter et knytnæveslag på en natklub kl. 02.50, og i [AM2022.12.21B](#) fastsatte Retten i Hjørring et tilsvarende nattelivsforbud i en sag om spirituskørsel i fjerde gangstiltælde og vold mod politiet. Ved [lov nr. 735 af 20. juni 2025](#) er der desuden i [§ 23, stk. 3](#) indsat hjemmel til skærpet straf for ordensovertrædelser begået i nattelivszoner mellem kl. 24 og 5 – en ændring, der endnu ikke er konsolideret ind i den seneste lovbekendtgørelse.

LOV	Politiloven § 6, stk. 1-3	Politiloven § 6a, stk. 1-3	Politiloven § 23, stk. 1-3
	Straffeloven § 79c	Straffeloven § 81e	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret stadfæster strafskærpelse for organiseret hashhandel i skærpet strafzone på Christiania 22.08.2025 Højesteret · Højesterets afgørelse om straffastsættelse i målrettede skærpede strafzoner på Christiania 22.08.2025 Landsretten · Stadfæstelse af fængsel og udvisning for organiseret hashhandel i skærpet strafzone på Christiania 24.05.2024 Landsretten · Vold i nattelivszone medførte fængselsstraf og seks måneders opholdsforbud for tidligere straffet mand 10.11.2022 Byretten · Fængsel og Udvisning af EU-statsborger for Hashsalg i Målrettet Skærpet Strafzone 25.06.2025 Byretten · Spirituskørsel i 4. gangstiltælde, vold mod politi og idømmelse af nattelivsforbud 21.12.2022 Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om fortolkning af straffelovens § 81 e – udgangspunkt for fordobling af straf i målrettet skærpet strafzone på Christiania 11.12.2024		

§ 9 Opholds- og zoneforbud: adfærdeskriteriet som gyldighedsbetingelse

Politiets adgang til at forbyde en person at opholde sig i et område hviler dels på [ordensbekendtgørelsen § 6](#), udstedt med hjemmel i [politilovens § 23](#), dels – fra 1. juli 2025 – på den nye [§ 6 g](#) om **tryghedsskabende opholdsforbud**, indsat ved [lov nr. 735 af 20. juni 2025](#). Efter § 6 g kan politiet meddele forbud mod at færdes eller tage ophold inden for en radius af 500 m – eller indtil 1.000 m, hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det – fra det sted, hvor en utryghedsskabende adfærd har fundet sted, forudsat at området generelt er plaget af utryghed. Forbuddet kan meddeles mundtligt, skal bekræftes skriftligt med begrundelse, og må ikke overstige 30 dage ad gangen; ved overtrædelse kan det forlænges i op til 6 måneder.

Forarbejderne opstiller to kumulative kriterier – at området generelt er plaget af utryghed, og at den pågældende **selv** har udvist utryghedsskabende adfærd dér – og trækker flere grænser:

"Adfærden behøver ikke nødvendigvis at have karakter af strafbare handlinger, men adfærden skal være af en vis grovhed, dvs. den skal være egnet til at skabe utryghed for beboere og forbipasserende. ... Det vil ikke være tilstrækkeligt, at den pågældende person blot er en del af en gruppe, der udviser utryghedsskabende adfærd, hvis den pågældende person har forholdt sig passiv."

Der skal endvidere være tidsmæssig sammenhæng mellem adfærden og beslutningen; forbud kan ikke meddeles alene på grundlag af en forventning om fremtidig adfærd eller som konsekvens af tidligere adfærd. Ved

vurderingen skal det tillægges vægt, om den pågældende er socialt udsat. Forbuddet er en forvaltningsretlig afgørelse omfattet af partshørings-, begrundelses- og klagevejledningsreglerne og kan påklages til Rigspolitiet.

I [høringen over lovudkastet](#) anbefalede Institut for Menneskerettigheder, at der indførtes et krav om forudgående advarsel, og at det blev tydeliggjort, hvornår et område er "plaget af utryghed", og hvornår en person udviser "utryghedsskabende adfærd". Instituttet fremhævede, at et opholdsforbud er et indgreb i bevægelsesfriheden efter artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK, hvorfor udstrækningen må begrænses til det nødvendige.

Ældre praksis om det tilsvarende zoneforbud i ordensbekendtgørelsen viser, hvor meget adfærdsriteriet betyder. I [SS-984/2011-OLR](#) var en mand meddelt opholdsforbud i Jægersborggade, efter at han fire gange havde advaret hashhandlere om politiets tilstedeværelse. Landsretten tiltrådte, at advarselsråbene havde tilknytning til en aktuel kriminalitetsbølge, men fastslog om selve forbuddet:

"Heller ikke for landsretten er det godtgjort, at tiltalte ved sin adfærd og tilstedeværelse har optrådt intimiderende, chikanerende eller i øvrigt på en lignende særlig utryghedsskabende måde over for beboere og forbipasserende i gaden ... hvorfor forbuddet af 17. juni 2010 er meddelt med urette, og at tiltalte som følge heraf ikke kan straffes for overtrædelse af forbuddet."

Byrettens tilsvarende resultat findes i [SS-16183/2010-KBH](#), hvor tiltalte blev frifundet for ti forhold om overtrædelse af zoneforbuddet, men dømt en bøde på 600 kr. for råbende og fornærmelig optræden efter [ordensbekendtgørelsen § 3, stk. 1](#), jf. [§ 18, stk. 1](#). Kernen er, at forbuddets **gyldighed** prøves prejudicielt i straffesagen: er adfærdsriteriet ikke opfyldt, er forbuddet meddelt med urette, og overtrædelsen er ikke strafbar. Det principielle forhold mellem påbud efter ordensbekendtgørelsen og strafforfølgning ses også i [SS 3-2375/2010](#) om indblanding i en politiforretning.

Om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i andre sammenhænge henvises til [samvaerschikane-tvangsboeder](#).

LOV

[Ordensbekendtgørelsen § 3, stk. 1](#)[Ordensbekendtgørelsen § 6](#)[Politiloven § 6g, stk. 1-3](#)[Politiloven § 23, stk. 1-3](#)[Politiloven § 24, stk. 1-5](#)

PRAKSIS

Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom vedrørende opholdsforbud i Jægersborggade

03.10.2011

Byretten · Dom for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen ved råben, men frifindelse for overtrædelse af zoneforbud

17.03.2011

Byretten · Dom for forstyrrelse af den offentlige orden og fornærmelig tiltale mod politiet i København

10.02.2011

§ 10 Erstatning for uberettigede indgreb og skader under magtanvendelse

Erstatningssporet ligger uden for politiloven selv og følger [retsplejelovens kapitel 93 a](#). Praksis kredser om tre spørgsmål: ansvarsgrundlaget, egen skyld og takstmæssighed.

Ansvarsgrundlaget. Efter [retsplejelovens § 1018 h](#) ydes erstatning for personskade forvoldt under udførelsen af politiets opgaver efter dansk rets almindelige erstatningsregler – dvs. der kræves et ansvarspådragende forhold. I [S-3235-15](#) blev kravet på 286.020 kr. afvist, fordi benbruddet opstod som et hændeligt uheld under et korrekt udført førergreb, som den pågældendes egen adfærd havde nødvendiggjort. Tilsvarende for tingsskade: i [Sag 71/2019](#) afviste Højesteret et krav fra en udlejer på 5.500 kr. for en dør, som politiet sparkede ind under anholdelsen af en undveget varetægtsarrestant, med den begrundelse, at politiets fremgangsmåde hverken var

uforsvarlig eller uforholdsmæssig. Byretspraksis kan gå den anden vej, når politiets fremgangsmåde ikke findes retfærdiggjort – jf. [SS-3364/2017-SON](#), hvor udlejer fik tilkendt 5.500 kr. efter § 1018 h.

Egen skyld. [Retsplejelovens § 1018 a, stk. 3](#) tillader nedsættelse eller nægtelse af erstatning, når den pågældende selv har givet anledning til indgrebet. Reglen fik fuldt gennemslag i [SS 1-4964/2022](#), hvor både anholdelsesarstatningen og godtgørelsen for tøj ødelagt af en tjenestehund helt bortfaldt, fordi den erstatningssøgende var løbet fra politiet trods gentagne og tydelige advarsler.

Takst og niveau. Hvor et indgreb kendes ulovligt, ligger erstatningsniveauet for kortvarige administrative frihedsberøvelser lavt og fastsættes takstmæssigt. I [BS-18463/2025-OLR](#) tilkendte Østre Landsret 3.100 kr. til hver af de ni demonstranter for den ulovlige del af frihedsberøvelsen (fra sigtelsestidspunktet til løsladelsen), mens de tilsvarende krav i [BS-11009/2025-OLR](#) blev afvist i deres helhed, fordi indgrebet fandtes lovligt. Kravene om godtgørelse for svie og smerte efter [erstatningsansvarslovens § 3](#) stiller selvstændige dokumentationskrav om sygemelding, jf. [RA-2010-521-0748](#).

Kompetencen afhænger af hjemmelsgrundlaget: er frihedsberøvelsen besluttet efter politilovens § 5, træffes erstatningsafgørelsen af politidirektøren med klageadgang til Rigspolitiet, jf. [SA6-2009-521-0115](#); er der tale om straffeprocessuelle indgreb, gælder retsplejelovens kapitel 93 a-ordning med statsadvokat og Rigsadvokat, jf. [RA-2009-521-0551](#) og [RA-2008-521-0176](#).

De generelle spørgsmål om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse behandles nærmere i [uberettiget-frihedsberøvelse](#), og det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip i [proportionalitetsprincippet-forvaltning](#).

LOV	Erstatningsansvarsloven § 3	Retsplejeloven § 1018a, stk. 1, 3	Retsplejeloven § 1018h
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt		
	Landsretten · Landsrettens afgørelse om ulovlig varighed af administrative frihedsberøvelser ved klima-demonstration		
	Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister		
	Landsretten · Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse		
	Landsretten · Afgørelse vedrørende krav om godtgørelse for svie og smerte efter politiets brug af stav ved anholdelse		
	Byretten · Erstatningssag om anholdelse og hundebid afvist grundet egen skyld		
	Byretten · Erstatningssag efter politiets ransagning: Udlejer tilkendes erstatning for ødelagt dør		
	Rigsadvokaten · Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for frihedsberøvelse ved demonstration		
	Rigsadvokaten · Afslag på erstatningskrav efter anholdelse med hjemmel i politiloven		
	Rigsadvokaten · Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse og advokatsalær efter demonstration mod rydning af 'Huset'		

§ 11 Sammenfatning: hvor domstolene faktisk griber ind

Praksis efter politiloven kan sammenfattes i et gennemgående mønster, hvor prøvelsens intensitet varierer systematisk med, hvilket led af indgrebet der er tale om.

Prøvelsesled	Domstolenes tilgang	Illustration

Faren og iværksættelsen	Bred skønsmargin til politiet; efterfølgende viden om, at faren ikke var reel, ændrer sjældent vurderingen	BS-11009/2025-OLR, BS-14420/2023-OLR
Valg af magtmiddel	Accept af godkendte greb og magtmidler, når mindre midler var utilstrækkelige, og advarselskrav er iagttaget	S-3235-15, SS 1-4964/2022
Den faktiske udførelse	Løbende forsvarlighedsvurdering – magt bliver ulovlig i det øjeblik, faren ophører	SS-3064/2007-OLR
Indgrebs varighed	Streng prøvelse; forebyggende formål udtømmes, når faren er afværget eller den pågældende er sigtet	BS-18463/2025-OLR, BS-46114/2024-HJR
Skånsomhed og blufærdighed	Krav om konkret og individuel begrundelse for de mest krænkende indgreb	BS-46114/2024-HJR
Forbuddets adfærds-kriterium	Fuld prejudiciel prøvelse; ugyldigt forbud kan ikke straffes	SS-984/2011-OLR
Procesretlige rammer	Domstolen har det sidste ord over politiets afspærring/adgangskontrol	Sag 54/2013, Sag 233/2017

For praktikerer betyder det, at tyngdepunktet i en sag om politiets ordensindgreb sjældent ligger i, om politiet **måtte** gribe ind, men i om indgrebet blev **afviklet** rigtigt: hvor længe det varede, om der blev advaret, om der forelå en individuel begrundelse for det krænkende element, og om der blev ført notat og registrering. Bevisdokumentationen – tilsynsnotater, sigtelsestidspunkter, registrering af visitationer, indberetninger efter kundgørelserne om skydevåben og stav – er afgørende for begge parter.

Retsområdet er samtidig i hastig udvikling. Siden 2022 er der indført nattelivszoner med tilhørende påbudshjemler ved [lov nr. 891 af 21. juni 2022](#), målrettede skærpede strafzoner ved [lov nr. 1786 af 28. december 2023](#), skærpede strafperioder mod hadforbrydelser ved [lov nr. 201 af 25. februar 2025](#) og tryghedsskabende opholdsforbud efter [§ 6 g](#) samt skærpede ordensbøder i nattelivszoner ved [lov nr. 735 af 20. juni 2025](#). Flere af disse ændringer er endnu ikke konsolideret ind i den seneste lovebekendtgørelse, og retspraksis om §§ 6 f og 6 g må forventes at komme i de kommende år. Til gengæld er den grundlæggende målestok uændret siden 2004: kravet i [§ 16](#) om, at magt skal være nødvendig, forsvarlig, proportional og så skånsom som omstændighederne tillader.

LOV	Politiloven § 3	Politiloven § 6g	Politiloven § 16, stk. 1-2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Nøgenvisitation under magtanvendelse i detentionen krænkede Menneskerettighedskonventionens artikel 3			22.05.2025
	Højesteret · Højesteret stadfæster politiets adgangskontrol og afvisning af banderelaterede tilhørere til offentlig straffesag			06.04.2018
	Højesteret · Højesterets kendelse om domstolens kompetence til at prøve politiets adgangskontrol ved retsmøder			04.06.2013
	Landsretten · Landsrettens afgørelse om ulovlig varighed af administrative frihedsberøvelser ved klima-demonstration			17.09.2025
	Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister			14.07.2025
	Landsretten · Dom om ulovlig frihedsberøvelse og påstået krænkelse af menneskerettigheder ved nøgenvisitation			24.05.2024
	Landsretten · Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse			13.06.2016
	Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom vedrørende opholdsforbud i Jægersborggade			03.10.2011

Landsretten · Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion

26.02.2008

Byretten · Erstatningssag om anholdelse og hundebid afvist grundet egen skyld

28.11.2022

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Politi-loven § 3	Politi-loven § 5	stk. 2-3
Politi-loven § 6	Politi-loven § 8	stk. 1
Politi-loven § 15	Politi-loven § 16	stk. 1-2

MATERIALE Citerede afgørelser

31 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

6

22.08.2025	Højesterets afgørelse om straffastsættelse i målrettede skærpede strafzoner på Christiania	104-2024
22.08.2025	Højesteret stadfæster straffeskærpelse for organiseret hashhandel i skærpet strafzone på Christiania	AM2025.08.22H
22.05.2025	Højesteret: Nøgenvisitation under magtanvendelse i detentionen krænkede Menneskerettighedskonventionens artikel 3	46114-2024
03.10.2019	Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt	Sag 71/2019
06.04.2018	Højesteret stadfæster politiets adgangskontrol og afvisning af banderelaterede tilhørere til offentlig straffesag	Sag 233/2017
04.06.2013	Højesterets kendelse om domstolenes kompetence til at prøve politiets adgangskontrol ved retsmøder	54-2013

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

10

08.07.2026	Østre Landsret: Københavns Politi var forpligtet til at indbringe sag om påstået frihedsberøvelse af 1. maj-demonstranter for domstolene	11032-14213
17.09.2025	Landsrettens afgørelse om ulovlig varighed af administrative frihedsberøvelser ved klima-demonstration	10317-12127
14.07.2025	Østre Landsrets stadfæstelse af lovligheden af politiets frihedsberøvelse og magtanvendelse over for klimaaktivister	9988-11687
24.05.2024	Dom om ulovlig frihedsberøvelse og påstået krænkelse af menneskerettigheder ved nøgenvisitation	6593-7923
24.05.2024	Stadfæstelse af fængsel og udvisning for organiseret hashhandel i skærpet strafzone på Christiania	
10.11.2022	Vold i nattelivszone medførte fængselsstraf og seks måneders opholdsforbud for tidligere straffet mand	S-1102-22

13.06.2016	Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse	S-3235-15
03.10.2011	Stadfæstelse af byretsdom vedrørende opholdsforbud i Jægersborggade	5745-6860
19.02.2010	Afgørelse vedrørende krav om godtgørelse for svie og smerte efter politiets brug af stav ved anholdelse	RA-2010-521-0748
26.02.2008	Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion	6228-7464
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		9
25.06.2025	Fængsel og Udvisning af EU-statsborger for Hashsalg i Målrettet Skærpet Strafzone	SS 4-2040/2025
09.04.2025	Domstolsprøvelse af administrativ frihedsberøvelse og politiets magtanvendelse mod klimademonstranter fra Nødbremsen	10226-12006
25.06.2024	Nordjyllands Politi anerkendt som rette sagsøgte i erstatningssag om bid fra tjenestehund	10008-11712
01.05.2024	Politibetjent frifindes for grov forsømmelse efter vådeskud under tørtræning	6048-7234
21.12.2022	Spirituskørsel i 4. gangstilfælde, vold mod politi og idømmelse af nattelevsforbud	AM2022.12.21B
28.11.2022	Erstatningssag om anholdelse og hundebid afvist grundet egen skyld	SS 1-4964/2022
14.12.2017	Erstatningssag efter politiets ransagning: Udlejer tilkendes erstatning for ødelagt dør	711-806
17.03.2011	Dom for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen ved råben, men frifindelse for overtrædelse af zoneforbud	5744-6859
10.02.2011	Dom for forstyrrelse af den offentlige orden og fornærmelig tiltale mod politiet i København	SS 3-2375/2010
RIGSADVOKATEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		3
02.10.2009	Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for frihedsberøvelse ved demonstration	RA-2009-521-0551
05.05.2009	Afslag på erstatningskrav efter anholdelse med hjemmel i politiloven	SA6-2009-521-0115
30.03.2009	Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for uberettiget frihedsberøvelse og advokatsalær efter demonstration mod rydning af 'Huset'	RA-2008-521-0176
ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
30.11.2022	Afvisning af kaskodækning: Grov uagtsomhed ved flugt fra politi under anholdelsesaktion	98334
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
31.03.2025	Vurdering af p-pladsens indretning: Kontrolafgift for parkering uden for bås trods manglende krydsmarkering	park-7464
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
11.12.2024	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om fortolkning af straffelovens § 81 e – udgangspunkt for fordobling af straf i målrettet skærpet strafzone på Christiania	24/17117

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Betænkning nr. 1410 om politilovgivning

nr. 1410 · 2002 · Justitsministeriet

Betænkning om behandling af klager over politiet

nr. 1507 · 2009 · Justitsministeriet
